ELEN · HET VERZOEKSCHRIFT AAN DE KONING

Wat de schutters over hun grond vertelden

Nationaal Archief, Binnenlandse Zaken, toegang 2.04.01, inv.nr. 1092, exhibitum 5 oktober 1829, nr. 24/A, scans 26–28. De gedateerde en ondertekende brief van de Elense hoofdmannen en leden van Sint-Peter is teruggevonden bij de verwijzing vanuit het Koninklijk Kabinet. De schutters ondertekenden in Elen op 25 juli 1829. De oktoberregistratie en de beschikking van 3 december horen bij de latere behandeling van hun verzoek.

Legaten voor missen en het vogelschieten

Volgens de verzoekers hadden overleden schutters en andere begunstigers hun landerijen en renten nagelaten bij testament. De opbrengsten betaalden kerkdiensten op de feestdag van hun beschermheilige en bij het overlijden van leden, evenals kosten van het vogelschieten. Zij schrijven dat de kerkfabriek de goederen in 1801 als kerkgoederen in beheer nam en ze ten tijde van het verzoek nog beheerde.

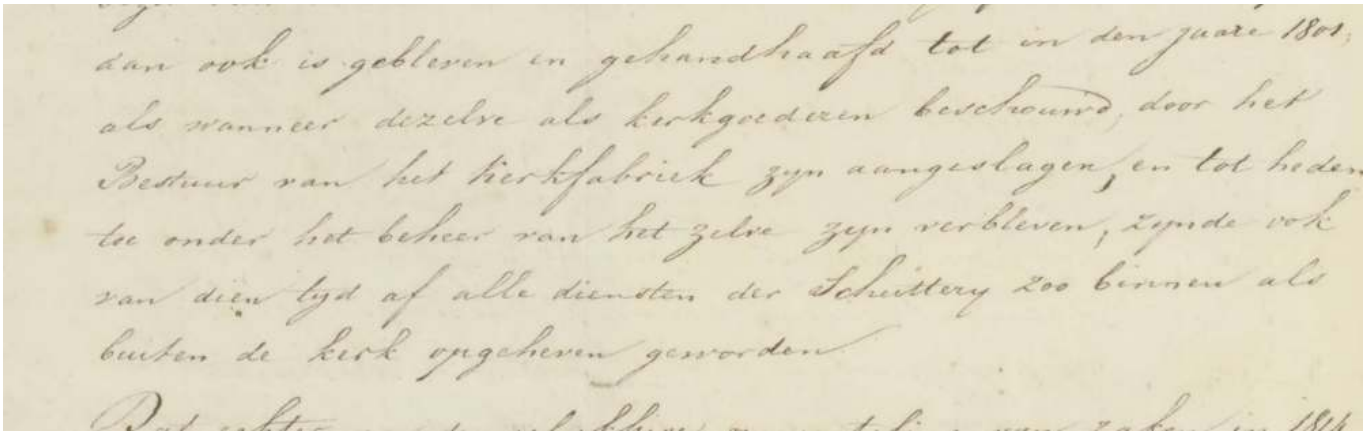

Scan 28, linkerblad. De schutters dateren de overgang van het beheer in 1801.

De schutters vroegen teruggave van de goederen en renten die de kerkfabriek nog bezat en die volgens hen niet wettig waren vervreemd. Hun brief onderbouwt de aanspraak van de indieners. Voor de eigendomstitel van een specifieke akker is een testament, eigendomsstaat of rekening nodig.

Kabinet des Konings · verwijzing van 2 oktober, scan 26

Begin van het rekest · scan 27

Toelichting, datering en ondertekening · scan 28

ELEN · KERKREKENINGEN EN BELENDINGEN

De vergelijking met het Cruijsveldt

In de lening van 1 juni 1766 grensde de halve bunder van Jan Lucas en Thijsken Seelissen aan Peter van de Bergh en aan kerkgrond. Het rekest noemt geen veldnaam, oppervlakte, pachter of belender. Bovendien wordt de kerk al in 1766 als buur opgegeven, 35 jaar vóór de door de schutters gedateerde overgang. Om beide vermeldingen aan dezelfde akker toe te schrijven is een oudere titel of reeks rekeningposten nodig die de eigendom of het beheer verklaart.

Waar de vergelijking verder kan komen

H. van de Weerd noemt in zijn Geschiedenis van Eelen (p. 4) ontvangstenregisters uit 1796–1804. Een reeks over die jaren zou aan weerszijden van 1801 dezelfde pachter of renteplichtige kunnen tonen. Bij deze registers staat dat ze nog aanwezig waren, terwijl de auteur enkele regels later het verlies van de stukken meldt. Een huidige signatuur is daarom nog te controleren. Hij noemt ook een plaatselijke lijst van jaargetijden, voltooid in 1865 door pastoor Waisen, met stichters, onderpanden, pandhouders en opbrengsten. Vooral de combinatie van stichter en onderpand kan een testamentaire rente herkenbaar maken.

Voor de heroprichting beroepen de verzoekers zich op een besluit van de gouverneur van Limburg van 9 september 1816, nr. 2. Dat is een afzonderlijke bestuurszaak. De provinciale missive van 3 september 1829, letter V, blijft open voor de reactie op de eigendomsaanspraak. Geen van de gelezen rekestbladen identificeert Peter uit Elen als de echtgenoot van Anna Wolters.

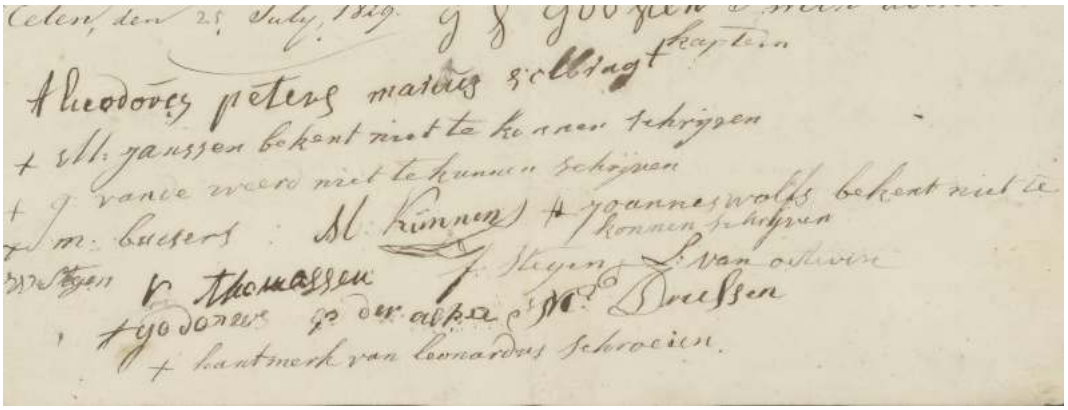

Scan 28, rechterblad. Onder het verzoek staan de datering, de namen van leden en enkele met een kruisje gemerkte verklaringen.

Van de Weerd · Geschiedenis van Eelen, bronnenoverzicht p. 4

Lening van 1766 · registerbeeld van de belendingen

Beschikking van 3 december 1829 · minuut